

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 198/22

V Lucemburku dne 8. prosince 2022

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-694/20 | Orde van Vlaamse Balies a další

Boj proti agresivnímu daňovému plánování: povinnost advokátů informovat ostatní zapojené zprostředkovatele není nezbytná a je v rozporu s právem na respektování komunikace s klientem

Skutečnost, že takovou oznamovací povinnost mají všichni ostatní zprostředkovatelé zapojení do takového plánování i samotný daňový poplatník, umožňuje zaručit, že daňová správa bude náležitě informována

Unijní směrnice¹ stanoví, že všichni zprostředkovatelé zapojení do přeshraničních uspořádání, která jsou potenciálně agresivním daňovým plánováním (tj. uspořádání, která mohou vést k vyhýbání se daňovým povinnostem a k daňovým únikům), musí tato uspořádání oznamovat příslušným daňovým orgánům. Tuto povinnost má každý, kdo se podílí na navrhování, uvádění na trh, organizování nebo řízení realizace takového plánování. Má ji také každý, kdo poskytuje pomoc nebo poradenství, a pokud takové osoby nejsou, pak samotný daňový poplatník. Každý členský stát může ovšem zprostit této povinnosti advokáty, jestliže by taková povinnost byla v rozporu s profesní mlčenlivostí chráněnou vnitrostátním právem. Za takové situace musí nicméně advokáti-zprostředkovatelé neprodleně informovat jakéhokoli jiného zprostředkovatele nebo příslušného daňového poplatníka o jejich oznamovací povinnosti vůči příslušným orgánům.

Vlámské nařízení, kterým se tato směrnice provádí, v této souvislosti stanoví, že pokud je advokát zapojený do takového přeshraničního daňového plánování vázán povinností zachovat profesní mlčenlivost, musí informovat ostatní zprostředkovatele o tom, že sám nemůže oznámení podat.

Dvě profesní sdružení advokátů se obrátila na belgický ústavní soud. Podle těchto sdružení nelze povinnost informovat ostatní zprostředkovatele dodržet, aniž by došlo k porušení profesní mlčenlivosti, kterou jsou advokáti vázáni. Belgický ústavní soud se v tomto ohledu obrátil na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.

Soudní dvůr v dnešním rozsudku nejprve připomenul, že článek 7 Listiny základních práv Evropské unie chrání důvěrnost veškeré korespondence mezi jednotlivci a poskytuje zvýšenou ochranu komunikaci mezi advokáty a jejich klienty. Tato zvláštní ochrana profesní mlčenlivosti advokátů je odůvodněna skutečností, že advokátům je svěřeno základní poslání v demokratické společnosti, a sice obhajoba a procesní obrana jednotlivců. Toto poslání vyžaduje, aby měl každý jednotlivec možnost obrátit se svobodně na svého advokáta, což uznávají všechny členské státy. Profesní mlčenlivost se vztahuje i na právní konzultace, a to jak na jejich obsah, tak na jejich existenci. Kromě výjimečných situací musí mít klienti možnost legitimně důvěřovat tomu, že jejich advokát bez jejich souhlasu nikomu nesdělí, že s ním konzultují.

Povinnost, kterou směrnice² ukládá advokátovi-zprostředkovateli vázanému profesní mlčenlivostí, a sice povinnost

¹ Směrnice Rady 2011/16/EU ze dne 15. února 2011 o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS (Úř. věst. 2011, L 64, s. 1), ve znění směrnice Rady (EU) 2018/822 ze dne 25. května 2018 (Úř. věst. 2018, L 139, s. 1; oprava Úř. věst. 2018, L 289, s. 72).

² Článek 8ab odst. 5 směrnice 2011/16.

neprodleně informovat ostatní zprostředkovatele o tom, že oznamovací povinnost mají oni, přitom znamená, že se tito ostatní zprostředkovatelé dozvědí o totožnosti advokáta-zprostředkovatele. Dozvědí se také o tom, že tento advokát-zprostředkovatel dospěl k závěru, že se dotčené uspořádání musí oznámit, jakož i o tom, že byl v této věci konzultován. Tato **informační povinnost vede k zásahu do práva na respektování komunikace mezi advokáty a jejich klienty zaručeného v článku 7 Listiny základních práv**. Vzhledem k tomu, že ostatní zprostředkovatelé mají povinnost informovat příslušné daňové orgány o totožnosti advokáta a o tom, že byl konzultován, je tato povinnost zároveň nepřímo druhým zásahem do profesní mlčenlivosti.

Soudní dvůr dále zkoumal, zda mohou být takové zásahy odůvodněné, a zejména zda odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Evropská unie, a zda jsou pro dosažení těchto cílů nezbytné.

Soudní dvůr připomenul, že novelizace směrnice provedená v roce 2018 spadá do kontextu mezinárodní daňové spolupráce, jejímž cílem je přispět k předcházení riziku vyhýbání se daňovým povinnostem a daňových úniků, což patří mezi cíle obecného zájmu, které uznává Unie.

Soudní dvůr dospěl nicméně k závěru, že informační povinnost advokáta, který je vázán profesní mlčenlivostí, není nezbytná k dosažení tohoto cíle. Povinnost předávat příslušným daňovým orgánům tyto informace mají totiž všichni zprostředkovatelé. Žádný zprostředkovatel se nemůže dovolávat toho, že nevěděl o oznamovací povinnosti, která je ve směrnici jednoznačně stanovena a které přímo a osobně podléhá.

Směrnice totiž činí z advokáta-zprostředkovatele osobu, od které ostatní zprostředkovatelé nemohou *a priori* očekávat žádnou iniciativu, jež by je mohla zprostit jejich vlastní oznamovací povinnosti.

Ani poskytnutí informací o totožnosti advokáta-zprostředkovatele či o tom, že byl konzultován, informovanými třetími zprostředkovateli se daňové správě nejeví jako nezbytné k dosažení cílů směrnice. **Oznamovací povinnost ostatních zprostředkovatelů, kteří nejsou vázáni profesní mlčenlivostí, a pokud takový zprostředkovatelé nejsou, povinnost příslušného daňového poplatníka v zásadě zaručuje, že daňová správa bude náležitě informována. Daňová správa může po obdržení takových informací požadovat doplňující informace přímo od příslušného daňového poplatníka, který se pak může obrátit na svého advokáta, aby mu pomáhal. Daňová správa může také provést kontrolu daňových poměrů tohoto poplatníka.**

Soudní dvůr dospěl proto k závěru, že informační povinnost stanovená směrnicí není nezbytná, a je tedy v rozporu s právem na respektování komunikace mezi advokátem a jeho klientem.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

